

BRASSÓI LAPOK

Főszerkesztő: SZELE BÉLA dr.

POLITIKAI NAPILAP

Felelősszerkesztő: KOCSIS BÉLA

ÁRA:	Az előfizetés ára helyben:	Az előfizetés ára vidékre:	Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda:	Előfizetési árak külföldre:	HIRDETÉSEKET	BUKARESTEN:
2 LEI	Évente 480 lei Félévre 240 Negyedévre 120 Havonta 42 Kézbesítési díj havonta 10	Évente 500 lei Félévre 260 Negyedévre 140 Havonta 50 Bérmentve postán küldve	BRAȘOV—BRASSÓ, Kapu-uca 64—66. szám. Telefonszámok Szerkesztőség 177. Kiadóhivatal és nyomda 82. sz.	Negyedévre 250 lei Félévre 500 A portódíjak emelése esetére az előfizetési díj emelésének jogát fenntartjuk magunknak.	Brassó kivételével kizárólag a PUBLICITÉ RADOR, BUCAREST, Strada Berthelot No. 1 vagy annak fiókjai vesznek fel. APRÓHIRDETÉSEK közvetlenül a kiadóhivatalhoz küldendők vagy bármelyik bizalmasunk útján is feladhatók	2.50 LEI Vasárnap 5 LEI

XXX. ÉVFOLYAM.

BRASOV-BRASSÓ, 1924. január 24. (Csütörtök)

19. SZÁM.

Világszenzáció

a magyar miniszterelnök kihallgatása az angol királynál. Mindenütt óriási meglepetést keltett, sok helyen talán megdöbbenést, s bosszúságot is, a kicsi Magyarországon mindenestre igen nagy örömet. Oh, hisz a szegénység és szerencsétlenség oly szerény, hogy még a legkisebb jónak is, ami vágyódása és várakozása szerint éri, örülni tud; hát még, ha álmában sem gondolt, váratlan nagy szerencse sugárkéveje ömlik rája!

Bethlen István gróf kihallgatáson volt az angol királynál. A föld legnagyobb és leghatalmasabb birodalmának uralkodója fogadta a világ egyik legkisebb, s ma még egyik legerősebb országának a képviselőjét. A diadalmosan, büszkén és hódítóan felragyogó nap a viharfellegekből megtépve, megalázva elősettenkedő sápadt csillagot.

A legyőzött államok közül Magyarország az első, mely ebben a szokatlan és szenzációs szerencsében részesült. Német, osztrák, bulgár, sőt török államférfi sem járulhatott még a háború óta a hatalmas szigetország királya és India császára elé. Sőt a győzelmes kisebb államok politikai reprezentánsai közül is csak kevesen részesültek ebben a kivételes kitüntetésben.

Vajon mi ennek a titka, a forrása? Idealisták és realisták más-más indokkal magyarázzák. Azok szerint a hatalmas brit birodalom ura arról akart tanuságot tenni, hogy immár elmúlt a háború, elmúlt a gyűlölet, nincs többé különbség tegnapi barát és ellenség, tegnapi győző és legyőzött közt. A trianoni szerződés Magyarország és ez ország magyar népe és e magyar nép képviselője ép annyi állami, faji és emberi érték a szemében, a szívében, amennyi a trianoni szerződés Csehszlovákia, és ez ország csehszlovák népe és e nép képviselője. Nagybritannia ismert szövetségeseket politikai érdekből, de nem ismer kiválasztásokat és helotákat lelki és civilizatorikus szempontból.

Mások azt hiszik, hogy Bethlen királyi kihallgatása Londonból a brit kormány sakkhúzása Franciaország ellen. Ez a csehszlovák szövetséggel lepette meg az angol politikát, nosza, meg van a pompás ellenhúzás: felmelyük magunkhoz vonzzuk Magyarországot. A belgrádi konferencia is bizonyára ravasz vermetek ácsott a magyar kölcsön ügyének, melyet Nagybritannia kezdetől támogatott, nosza, rontsuk össze a csapdákat, tegyük nyilvánossá a világ előtt, hogy Magyarország gazdasági talpraállítása Anglia elhatározott akaratára.

Lehet, hogy ez, lehet, hogy az, lehet mindakettő, az mindegy; a tény maga beszél, fontos, várható következőseiben is nevezetes. Ez a kihallgatása Bethlennek mindenestre nagy politikai esemény, mely nemcsak Magyarország sorsára, de az európai politikára is hatással lesz. A kölcsön meg lesz, s a magyar állam leromlott szerepe, tekintélye gyarapodni fog. Az angol király és Nagybritannia tüntetve emelték magasabbra a világ közvéleménye előtt.

S ez éppen akkor történik, mikor Budapestről újra Bukarestbe érkeznek a magyar delegáció. Vajon nem intőjel-e a londoni fogadtatás, hogy a tegnapi barát és ellenség, a tegnapi győző és legyőzött itt is kezdet fogjanak egymással és teremtsék meg a két állam összhangját, békéjét, barátságát.

Megdördültek a hajóágyuk Amerika partjain

Két amerikai gőzös áttörte a mexikói blokádot

— A Brassói Lapok eredeti tévirata: —

NEWYORK, január 22. A mexikói forradalmi hajóraj megkezdte a gazdasági harcot az Egyesült Államok ellen. A harc a petroliumi benuzetalanok kérdése körül folyik, s hogy a mexikói kormány a kérdésnek radikális megoldást adhasson, elrendelte az Unio hajói ellen a legszigorubb blokádot.

A nyílt harc az Egyesült Államok és Mexikó forradalmi kormányai között most indult meg. A vera cruzi kikötőben az amerikai hajórajnak nyolc egysege sorakozik, amelyeknek az a feladatuk, hogy a tampicói kikötőben kikény

szerítse az amerikai kereskedelmi hajók szabad hajózását.

Tampico mellett tegnap két amerikai petroliumgőzös áttörte a blokádot, miközben a mexikói forradalmi hajóraj ágyúkkal tüzelt rájuk.

Az amerikai hajók sértetlenek maradtak. A harcnak, amely a gazdasági ellentéteknek teljes kiélesedését jelenti, érdekes és nagyjelentőségű fejleményei várhatók.

Macdonald — miniszterelnök

Baldwin elbucszott — Az angol parlament történelmi jelentőségű ülése — A konzervatív párt higgadt ellenzéke lesz a munkaspárti kormánynak

— A Brassói Lapok eredeti tévirata: —

BRASSÓ, január 22. Az angol parlament történelmi jelentőségű ülésének vége. Baldwin megbukott, az új miniszterelnök talán már ebben a pillanatban, a mikor e sorokat írjuk, az angol munkaspárt nagyteknétyű vezére, Macdonald. Az angol király ma, kedden délután, fogadta Macdonaldot, s bár jelentések a kinevezésről még nem érkeztek, minden bizonyítást megőrtött a munkaspárt vezérének kinevezése.

Baldwin bukása nem volt meglepetés, várták, és a szavazatok aránya, amellyel az angol parlament bizalmatlanságot szavazott a konzervatív kormánynak: megfelel a pártok jelenlegi összetételének. Az alsóházat elnapolták február tizenkettedikéig, amikor elkészül Macdonald kormánylistája is, a kormány kinevezése megtörténik, s az új parlament megkezdheti munkáját az új program alapján. Az angliai eseményekről a következő jelentések számolnak be.

A szavazás előtt

Az ülés megnyitása előtt John Simons a liberális párt szónoka fejtegette, hogy

Leszavazzák a Baldwin-kormányt

A kamara mai ülésén — mint Londonból érkezett távirat jelenti, — megtörtént a szavazás a bizalmatlansági indítvány felett. A szavazás eredménye szerint a konzervatív kormánynak a kamara háromszáznyolc szóval kétszázötvenhat ellenében bizalmatlanságot szavazott.

A szavazás eredményének kihirdetése után Baldwin szólalt fel, s felsorolta mind azt, amit a konzervatív kormány eredményként felmutathat. Felsorolta, hogy kormánya rendezte az amerikai adósságok ügyét, megkötötte a lausannei békeszerződést, s Franciaországgal a rendkívül nehéz időkben fenntartotta az antantot. A konzervatív kormány érdemének tudja be, hogy a munkanélküliséget eredményesebben küzdötte le, mint bármely más kormány.

Végül kijelentette, hogy

a konzervatív párt a munkaspárti kormánnyal szemben higgadt, bíráló ellenzéki politikát fog folytatni,

anélkül, hogy annak gáncsot vetni igyekeznék. Beszéde végén kijelentette, hogy

Anglia jövője a munkaspárt és a konzervatívok kezében van, a liberális párt végleg lejártá magát.

Az ülés végén — amelyen a walesi és a yorki hercegek is jelen voltak, — Baldwin még indítványozta, hogy a kamarat február tizenkettedikéig napolják el. Az indítvány felett a kamara nem döntött, mert kedden délután még ülést tart, amelyen Macdonald fogja elmondani programbeszédét.

Az ülés végén, már éjfél körül járt az idő, a munkaspárt lelkesen megéljenzte Macdonaldot, míg a konzervatívok ellentététől Baldwin eljénéztek meg.

Macdonald szakadatlanul tárgyal párt-híveivel és a szabadelvű politikussal, s bár kormánylistája még többé-kevésbé készen áll, még apróbb ellentéteket kell kiküszöbölnie, s a kormánylistát kedden este, de szerdára biztosan elkészül.

A munkaspárt reprezentánsai állandó tanácskozásokat folytatnak a szabadelvű politikussal az egységes munkaprogram megállapítása céljából, s az új kormány a parlamenttel karöltve hamarosan meg is kezdheti Anglia külpolitikájának új irányokba való terelését.

Teljes erővel folyik az angol vasutassztrájk

Az angol kormányváltásra, amely a munkaspártnak biztosította az uralmat, zavarólag hat, éppen a munkaspárt szempontjából, az angol vasutások sztrájkja. Újabb jelentések szerint a sztrájk állandóan terjed, s eddig a vasuti alkalmazottak kétharmada szüntette be a munkát.

Bizonyos politikai körökben a sztrájk kitörését, amely éppen a legkritikusabb időpontban kezdődött, szeretnék úgy beállítani, mintha azt a konzervatívok aknamunkája idézte volna elő. A sztrájk a munkaspártra nézve semmi esetre sem előnyös, mert mint egy londoni jelentés mondja — angol politikai körökben

a vasutas sztrájkot a munkaspárt súlyos erkölcsi vereségének tekinthetik,

s úgy fogják fel, hogy az megrendíti az angol közönségnek a munkaspártba vetett bizalmát.

London és más városok élelmiszer ellátása a sztrájk ellenére biztosítva van, mert a kormány teherautókat szerződött az élelmiszerszállítások lebonyolítása céljából.

Fellázadtak a montenegróiak

Két napos harcban ötszáz ember esett el — Újabb felkelésre készülnek a levert lázadók

— A Brassói Lapok eredeti tévirata: —

BRASSÓ, január 22. Montenegróban kigyuladt a lázadás tüze. A hazájuk függetlenségeért küzdő montenegróiak fegyvert ragadtak a jugoszláv uralom ellen, hogy hazájuk elvesztett szabadságát újból visszaszerezzék. A kísérlet nem sikerült, a szerb csendőrség vérbefojtotta a lázadást, ez azonban nem pusztítja ki a montenegrói népet a szabadságért érzett hő vágyakozását. A harc két napig tartott, sok halottal, a montenegrói szabadságharcosokat egyelőre elnémították, de — ahogyan a jugoszláv lapok közlik — a harc minden pillanatban újból kitörhet. A két napos lázadásról még eddig igen szűkszavú jelentések érkeztek, de ezek egymagukban is elégedők arra, hogy a lázadás nagyságáról képet alkothassunk magunknak. A jelentések a következőket mondják:

BELGRÁD, január 22. Horvátországi lapok közlése szerint a montenegrói határon két nappal ezelőtt véres harc tört ki a montenegrói lázadók és a szerb reguláris csapatok között. A harc a Rupenc község mellett elterülő vidéken folyt le, ahol a lázadók vezére, Sava Respopovics, táborozott híveivel.

A lázadók ellen szerb csendőrséget vezényeltek ki azzal a paranccsal, hogy a lázadást minden, még a legkiméletlenebb eszközzel is le kell törni.

A harc a lázadók és a csendőrség között két álló napig szakadatlanul tartott, s mindkét részen nagy veszteséggel végződött.

A lázadók közül háromszázan, a szerb csendőrök közül pedig kétszázán holtan maradtak a harc színhelyén.

Az életben maradt lázadók a sebesültjeikkel együtt a montenegrói hegyek közé menekültek, s újabb lázadást készítenek elő.

Hivatalos jelentés szerint a szerb csendőrség Rupenc községet és környékét megszállta. Felsőbb hatóságok intézkedésére újabb csapatokat küldöttek a montenegrói határra.

Meghalt Kelemenné Zathureczky Berta

Ötezerből többet kísérték el
utolsó útjára

A Brassói Lapok munkatársától.

BRASSÓ, január 22. A magyar íróvilágot, a székiységet és az erdélyi magyar nőket fájdalmas gyász érte, melyben a Brassói Lapok szerkesztőség is meghatóttan osztozik: meghalt Kelemenné Zathureczky Berta író, akinek írásai oly nagy érdeklődést, s rokonszenvet váltottak ki mindenkor a közönségtől.

Kelemenné Zathureczky Berta, aki az utóbbi évek súlyos megpróbáltatásait nemes lélekkel viselte el, s még reménytelen betegsége utolsó hónapjaiban is hivatása szeretetével forgatta a tollat, Sepsiszentgyörgyön, régi és kedves otthonában 72 éves korában hunyt el, csupán családja közvetlen tagjaitól környezve. Ebből a lakásból, mely a kiváló író szobáinak és boldogságának emlékét őrizte, s mely egyike volt a legvendégesebb helyeknek, a hatóságok rekvizitálására csak annyit engedett át a beteg és érzékeny írónőnek, hogy a halállal való szívós küzdelme és szomorú elmúlása, ridegen és idegen társaságtól elszigetelve történhetett meg. De mily lesújtó és fájdalmas volt reá nézve ép testi szenvedése, anyagi gondjai és lelki virodásai közepett, hogy a régi és szeretett otthonban csak megtört asszony volt, akinek mások érzékenysége és szeszélye iránt kellett türelmesnek és figyelmesnek lennie.

De ez a nemes és erős lélek, aki az elmúlt nyáron már a halál komor előérzetével ment pár heti üdülés végett fürdőre, férfias lélekkel nézett elébe a végnek is csak úgy, mint a végzet sok-sok csalódásának és csapásának. Még a legutolsó órákban különböző lapoknál és kiadókánál elhelyezett kéziratai iránt érdeklődött és új tervek, új regényvázlatok foglalkoztatták friss elméjét.

Utolsó regénye, mely még életében a közönség elé került, a »Simonyi obesterné«, az a regény, melyet most a Brassói Lapok közöl folytatásokban, s mely könyv alakban is meg fog jelenni. Ebben a művében is, mint a legtöbb előzőben, mint a múlt évben megjelent regényében (melynek a Simonyi obesterné, mintegy folytatása), az »Asszony átka« az asszony, a székiység dicsősége és gyász, vidám és szomorú, történelmi és magánjellegű multjának eseményeivel és alakjaival foglalkozik. De mennyi szeretettel és elmélyedéssel gondolt és tapintattal faja történetét, s jelleme, a főúri világ és a nemesség érényei és hibái iránt! Regényeiben, s kivált az utolsó kettőben, ez az érdekes mult egészen meglevenedik előttünk, s mintna a családja hagyományával és szerepével ebben a multban gyökeredző író is ott élt, lángolt, busongott, kacagott, szeretett és csalódott volna érdekes, rokonszenves hősei társaságában!

Kelemenné Zathureczky Berta, aki Baróton született, néhai Kelemen Lajos ügyvédnek, Sepsiszentgyörgy város tisztifőügyészének volt a felesége. A gyermekáldás boldogságát nem élvezte, s 1917-ben bekövetkezett özvegysege viaszatalanná tette volna sorsát, ha az írás és a zene iránt való nagy szeretete meg nem erősítik lelkét. Kelemenné Zathureczky Berta magasabb zenei kiképzésben is részesült, s számos zene-művet és dalt komponált (sokat E. Kovács Gyula szövegére) a Szovátai bucsu és a Volt nekem egy imakönyvem című dalai messze földön ismertté és kedvelteit váltak.

Számos tárcán és regényen kívül Kelemenné a társadalomban is odaadó lelkes és eredményes munkát fejtett ki. A sepsiszentgyörgyi magyar nőegyesületnek egy ideig elnöke, a városkeresztotti fiókjának alelnöke volt és jótékonyasága és kulturális működése elismerésül a koronás aranyéremmel kitüntetésre jutott.

Kelemenné Zathureczky Berta temetése kedden délután két órakor ment végbe a székiység nemzeti múzeum monumentális épületéből. A temetésen mind a városból, mind a vidékről sokan vettek részt. A gyász jereit a magyar iskolákban szünetelt a tanítás, s amerre a gyászmenet elhaladt, a kereskedők bezárták üzleteiket.

A múzeum épületében imát és beszédet Szász Albert református lelkész mondott, méltatva az elhunyt érdemeit, társadalmi, irodalmi és zene-szerzői téren. Dr. Benedek János, a sepsiszentgyörgyi nőegyesület volt titkára a nőegyesület nevében mondott búcsúbeszédet. Az Erdélyi Irodalmi Társaság részvétét dr. Keresztes István és József Lajos unitárius esperes tolmácsolta a családnál.

A temetésen Imre Dezső ref. lelkész mondott beszédet.

Megható epizódja volt a temetési aktusnak, midőn a 102 éves Fadgyas

48-as honvédfőhadnagy programmon kívül fájdalmát fejezte ki a kiváló író és székiység asszony elhunytán.

A székiység körében máris mozgalom indult meg, hogy Kelemenné Zathureczky Berta emléke méltóan megőriztessék.

A Brassói Lapok kiadóhivatala és szerkesztősége, melyhez az elhunyt író oly közel állt, s mely a székiységgel együtt mélyen fájjalja a népszerű regényíró elvesztését háromszáz lejt adományozott a Kelemenné Zathureczky Berta emlékének kegyeletos megőrzésére.

Egy angol a romániai kisebbségekről

Románok, magyarok és szászok — A regát és Erdély lelke
A földek kisajátítása koldussá tette az összes fenntartó
intézményeket — A drága anyanyelv joga és sérelme — A
nemzetközi szerződés kötelező és megmáshatatlant

BRASSÓ, január 22. Alexander Ramsay, aki a múlt év szeptemberében a Nemzetek Barátságának az Egyházak által való Ápolására alakult Világszövetség megbízásából járt Erdélyben a kisebbségi kérdés tanulmányozására, a Challenge című londoni folyóiratnak egyik decemberi számában rendkívül érdekes tanulmányban számolt be itteni tapasztalatairól. Cikkét teljes egészében közöljük, minden megjegyzés nélkül hagyva egyik-egyik jelentősebb tárgyi tévedését.

A háborúnak egyik legfontosabb eredménye volt a gazdag és szép Erdélyi Magyarországtól Romániához történt átcsatolása, s ennek a változásnak az lett az eredménye, hogy a román kormányt a faji és nyelvi kisebbségek kérdése elé állította. Mert amíg a régi Románia tulajdonban egy nyelvű és egy vallású nép országa volt, a megnagyobbsított királyság területeit azonban vegyes népesség foglalta el. Erdélyben évszázadok óta székiyek, magyarok, szászok és románok élnek egymás mellett. Ezek közül a két első magyarul beszél és egybe foglalható, számuk eléri az egymilliót.

A románok nyelvük szerint és fajiag is, de minden céljukban és felfogásukban is teljesen egyformák régi Romániában lakó vérokonakkal, és számuk kerekén másfél millió. (Alexander Ramsay ezekben a számokban tisztán csak a székiebb Erdély adataira hivatkozik, a többi csatolt magyar területek nélkül Szerk.) Ezek többnyire pásztorok és kisgazdák, akiket a többi előrehaladottabb nemzetiségek jobban csak favágóknak és napszámosoknak tekintettek. Műveltségben alacsonyabban állanak, mint szomszédaik, bár a magyar és a szász elemekkel való állandó érintkezésük sokkal műveltebb és üzleti ügyekre alkalmazabbakká nevelte őket, mint a helyi román királyságban lakó románok. Az uralomban történt változás mérhetetlenül javította helyzetüket és kilátásaikat és elérhetővé tette számukra azokat a művelődési és emelkedési lehetőségeket is, amelyek elől régebben el voltak zárva. De azért még sem akarják semmi szín alatt megengedni, hogy őket a régi Románia népe felszívja, képviselőik egész külön politikai pártot alkotnak,

amely világosan megmutatta külön érzését akkor, amidőn a gyulafehérvári koronázásról tünnetően távol maradt, bár ez a szertartás Erdélyben zajlott le.

Többségük az orthodox egyházhoz tartozik, de elég nagy részükre terjed ki az egyesült gör. kat. egyház fenntartósága. A magyarul beszélő kisebbség megoszluk a román kat. és a református egyház között, kis része pedig unitárius és lutheránus.

A szászok lutheránusok és ők Erdély népeinek legelőrehaladottabb és legvállalkozóbb szellemű népe. Számuk csak kétszázharmincezer és a közös hagyományok, szokások, közélet és a egyházi közületek kapcsolják őket szorosan össze, melyekhez mindnyájan a legnagyobb szívósággal ragaszkodnak. Flandriából és az a so Rajna mentéről vándoroltak ők be a magyar királyok meghívására a XII. század második felében. Telepeiket különleges szabadalmakkal és önálló igazgatással színdították meg és ezek a jogok szakadatlanul fel voltak számukra tartva a múlt század második feléig. Kiváltságos helyzetüknek

a magyar államon belül történt sérelmei sok dolgot adtak az ő nyugtalaniságuk folytán a magyar uralomnak. Sikerkült éntetlenül fenntartaniok nemzeti életüket és azonosságukat, amelyet minden jel szerint egyáltalán nem tudtak befolyásolni azok a nemzetiségek, amelyek között laktak. Még ma is tökéletesen ugyanazt a tájszólást beszélik, mint atyáik a Moselle és a Rajna távoli völgyeiben; városaik, mint Nagyszeben, Brassó, Medgyes és Segesvár hamisítatlan német városok és a jó módnak és a haladásnak jeleit hordják magukon. Egész Európában sehol sincs példa arra, hogy ilyen kis népcsoport fölé teljesen idegen fajú és nyelvű népek között ilyen éntetlenül meg tudta volna tartani nemzeti egyéniségét, majdnem nyolc évszázadon keresztül.

Alkalmam volt szeptember végén bárom napot tölteni el Deutsch püspökkel egyházkerületében tett körutján, amely az egész szász területre kiterjedt és így teljes képet nyerhettem arról a féltékenységről, amellyel régi szokásaik felett őröknek.

Ezután A. Ramsay részletesen írja le a szász egyházakban tett püspöki látogatás külsőségeit, majd ísmét érekes politikai megfigyeléseire tér vissza és így folytatja:

Képzeltető, hogy ebben a közönségben, amely oly makacsul ragaszkodik ahhoz az uthoz, amelyre atyái vezették és amely oly féltékeny életnek nemzeti vonásaira, milyen nagy elkeseredést okozott az új uralomnak az ő »románizálásukra« irányuló kifejezett törekvése. Valóban minden kisebbség osztozik ebben az elkeseredésben, de a meghatározottabb az a szászoknál, különösen mióta azok négy évvel ezelőtt Erdélynek Romániába való bekebelezésére szavaztak. Ők azt állítják, hogy ezt szabadságuk és jogaik folytonosságának biztosítása érdekében tették, de hogy az erre vonatkozó ígéretekkel való szemben nem tartották meg; ők elégedetlenek voltak a magyarok alatt, de még sokkal kevésbé érzik jól magukat az új körülmények között. Az elkeseredés legfőbb oka a felekezeti iskolák kezélése és a nyelvkérdés.

Az agrártörvény, amely elkobozta a nagybirtokokat és azoknak csak igen kis részét hagyta meg birtokosaik kezében, s amely az elvett területekért csak aránytalanul kis kártérítési összegeket állapított meg, keményen sujtott sok egyházat és sok iskolát. Ezek a földek az ő fenntartására voltak rendelve s azok évi jövedelmeit ők kapták meg.

Ennélfogva elvételük koldussá tette mindezeket az intézményeket.

Az a gondolat, hogy az országot a kisbirtokosok között osszák szét és a parasztnak megélhetést biztosítsanak az országban csodálatraméltó, de mindennél azt állítják, hogy a szétosztás rehalálban történt és hogy a kisebbséghez tartozó parasztnak nem kapták meg a maguk részét. Ezeknek a szász városoknak és vidéki kerületeknek megvoltak a maguk választott tanácsai, de most a tanácsokat a kormány nevezte ki (?) és a választójogot megvonták.

A törvényhozók csak románul szabad beszélnek, és az emberek azokra nézve igazságtalanság, akik ezt a nyelvet nem beszélik, hanem a kisebbségek számára az ügyvédi hivatást is lehetetlenné tette. A kisebbségek szemében az anyanyelv a szabadság igazi biztosítója, s minden olyan törekvés a legnagyobb

elkeseredést lobbantja lángra, amely azt elnyomni, vagy hátrányos helyzetbe juttatni igyekszik. A készség megvan az államnyelv elsajátítására és arra, hogy ezt már az iskolákban lehetővé tegyék, de ennek nem szabad a drága anyanyelv hátrányára történnie. Az, hogy a városoknak és uccáknak sok nemzedék által használt nevét románra változtatták és ugyanennek a nyelvnek az üzleti nyelvben való kötelező használatát nyílt merénylet a leggyöngédebb ragaszkodással szemben. Az iskolai szabályozására irányuló rendelet sorozata bizonytalanságot és nyugtalanságot támasztott annál inkább, mert minden újabb rendelet az iskolák független igazgatása ellen irányult és célja az anyanyelv fontosságának háttérbe helyezése. Elrendelték, hogy a jövő évben minden tanítónak vizsgáznia kell a román nyelvből azzal a záradékkal, hogy aki a vizsgát nem állja meg, elveszti állását. Igazgatás tekintetében a központosság minden mértékben túl megy és iskolaügyekben már a legegyszerűbb változtatáshoz is felsőbb jóváhagyás kell. Ez az illetékeség átadására és önkényes intézkedésekre vezet egy olyan országban, amely hirtelen nővé nagyra, nem rendelkezik elég nagy közigazgatási személyzettel, sem elég nagy számú képzett elemmel, amelyből közigazgatási szolgálatát kiegészíthetné. Meg kell említeni, hogy mindezek a kisebbségek élet-halál kérdésnek tekintik a felekezeti iskolák fenntartását s azt is, hogy ezeket az iskolákat nem az állam tartja fenn, hanem a kisebbségek tagjainak önkéntes adószere hozzájárulása.

A kisebbségek védelmét a kisebbségi szerződés garantálja, amelyeket minden olyan új állam aláírt, melynek kisebbségei vannak és ezeknek a szerződéseknek pontjai valóban csodálatra méltóak.

Minden polgárnak a törvény előtt való tökéletes egyenlősége, teljes felekezeti szabadság, a saját nyelv korlátlan használata és a tulajdon védelme olyan megalóshíthatatlan jogokként vannak a szerződésekben biztosítva, amelyeket egyetlen új állam törvényei sem máshatnak meg és nem is módosíthatnak soha.

Ezeknek a kötelezettségeknek tisztelességes biztosítása békét, meglegedést és az új alakulásokkal való teljes hűséget biztosítanak. A nemzetek ligája bizottságot rendelt ki a szerződések betartásának ellenőrzésére. Így valóban szigorú biztosítékokat és védelmet teremtetek ebben a tekintetben.

de szerencsétlenség az új államok vezető férfiai ezeket a szerződésekkel olyanoknak tekintik, amelyek az állam szuverenitására irányulnak és hűlenségnek minősítene minden hivatkozást a nemzetek szövetségére.

Most alakult meg a nemzetek barátságának az egyházak által való biztosítására alakult világszövetség csoportja, amelynek ortodox és kisebbségi tagjai is vannak és ez a szövetség zálogul szolgál arra, hogy befolyását a kisebbségek védelmére irányuló szerződések betartására nézve érvényesíteni fogja. A nyilvánosság ellenőrzése a védekezésnek igen hatásos módja, mert itt a kormányoknak a felvilágosodással és a szabadsággal szemben való érzéke van kockán és az európai kisebb kormányok nagyon érzékenyek a külföldi közvéleménynek ítéletével szemben, amelytől teljes reputációjuk függ.

Alkalmi vételi

Olcsó ár!

Varrógépkereskedők!
Szabómesterek!

30 drb. 16x33 eredeti „Singer” central
bobbis szabó májdnem új varrógép
egyenként 12 óradó. Nagy választék ipar-
ros és családi varrógépekben, ezek a
katalógusban, trópep és kerékpár alkat-
részek. Gép és tegyervejvő műhely.

BRUNGARTEN GEZA

Marcovászhely, Fűtő 28 sz.
Telefon szám 111.

A liberális rendszer legújabb vadhajtsa

Két igazgató-főorvos a brassói központi kórház élén — Politika a közegészségügy szolgálatában

A Brassói Lapok munkatársától.

BRASSÓ, január 22. Már többször hírt adtunk olyan esetekről, melyek az egyes minisztériumokban uralkodó fejletlenség és az általánosan dühöngő protekciósrendszer szomorú tényét rögzítik meg a nyilvánosság előtt. Ezúttal újból egy ilyen esettel kell foglalkoznunk legnagyobb dicsőségére a liberális rendszer erkölcsi csökkenésének.

Jekelius Alfred dr.-t, a kiváló orvost, aki huszonegy évet töltött közegészségügyi kórházi szolgálatban és tizennégy éven át volt a brassói központi kórház vezető főorvosa, 1921. április 16-án a belügyi kormány kebelébe tartozó egészségügyi vezérigazgatóság az időközben államosított brassói polgári központi kórház igazgatójává nevezte ki. 1922. február 17-én az 5395—921. számú királyi dekretummal véglegesítve lett Jekelius dr. kórházi főorvosi és igazgatói állásában. Ennek dacára az elmúlt napokban megjelent Alexe Sulica dr., Brassóvármegye volt prefekta a brassói kórházban és felmutatott ugyanazon fórumot, mely Jekelius dr. kinevezését kiadta, egy iratot, mely azal a kéréssel, hogy Jekelius dr., csak ideiglenesen bízzák meg a főorvosi és igazgatói teendőket ellátásával, végleges főorvossá és igazgatóvá Alexe Sulica dr.-t nevezi ki. Jekelius dr. természetesen hivatkozott állása véglegesített voltára és az ezt igazoló okmányokra, és tiltakozott az ellen, hogy addig, míg ő «törvényes alapokon» állásából elmozdítva nem lesz, bárki átvegye a kórház vezetését, a vármegyei főorvos felsőbb utasítása értelmében azonban kénytelen volt Alexe Sulicát a brassói polgári központi kórház főorvosi és igazgatói állásába beiktatni. Így most a brassói kórháznak a pártpolitikai szolgálatokat honoráló rendszer jóvoltából két igazgató-főorvosa van és Brassó város közönsége érdeklődéssel várhatja, hogy Jekelius dr. marad-e meg a kórház élén, kit szabályszerű királyi dekretum véglegesített orvosi képességei és multja által kiérdemelt állásában, vagy pedig a befolyásos Gradisteanu képviselő veje, a volt prefekt és a brassói liberálistársa megalkotója, ki eddig inkább foglalkozott politikával, mint orvosi praxissal.

A szász képviselők illetékes helyen szavazták meg a sérelmes históriát, mely nem első és nem utolsó, mióta Romániában a pártpolitikát érdekuralom kormányoz. Mi a magunk részéről nem nagyon bízunk az orvoslásban, mert a hol eddig két állomásfőnököt, két rendőrprefektet, két szolgabíró, stb. szült a világra a liberális költőgép, ott mindig a protekciós másodlagos maradt az a helyzetnek.

Folytatják a magyar-román tanácskozásokat

Visszatért a magyar bizottság Bukarestbe

A Brassói Lapok tudósítójától.

BUKAREST, január 22. A magyar gazdasági bizottság, amely Wodianer báró elnöke alatt Bukarestben megkezdte a román bizottsággal a gazdasági tárgyalásokat, a karácsonyi ünnepek elteltével tegnapelőtt visszatért Bukarestbe. A tárgyalások újból megkezdésének ügyében tegnap bizalmas tanácskozás volt a pénzügyminisztérium épületében. Az érdekes tanácskozásokat valószínűleg még a mai nap folyamán megkezdik. A jelek szerint a magyar bizottság most már nagyobb hatáskörrel és szélesebbkörű megbízással jött vissza Bukarestbe, s most már azokat a kérdéseket is tárgyalni lehet majd, amelyeket eddig a tárgyalási anyagból ki kellett kapcsolni.

Franciák támogatják a párizsi szeparatistákat

LONDON, január 22. Clywe angol megbízott befejezte párizsi körútját. Utának tapasztalatairól Mac Neillhez írt levelet leveleiben beszámolt és megállapította, hogy a szeparatisták francia támogatás nélkül nem tudnák magukat fenntartani, mert a lakosság többsége nyíltan szembeszáll velük. Kivált a városok lakossága ellenzi a birodalomtól és Bajorországtól való elszakításukat.

Megkezdődtek a tárgyalások a kisebbségi iskolák ügyében

Bukaresti tudósítónk telefonjelentése.

BUKAREST, január 22. A közoktatási minisztériumban kedden délután öt órakor tartották meg az első értekezletet a kisebbségi iskolák kérdésében. Az értekezleten jelen voltak a minisztérium összes igazgatói, a kisebbségi képviselők és a felekezeti képviselők.

Februárban folyósítják a magyar kölcsönt

Bethlen miniszterelnök György királynál

A Brassói Lapok eredeti távirata.

BUDAPEST, január 22. Az Új Nemzedéknek jelentik Londonból, hogy a népszövetség albizottsága megállapította Magyarország gazdasági talpraállítására vonatkozó politikai és pénzügyi jegyzőkönyvnek végleges szövegét. A magyar és a kisantant delegátusai tovább is tanácskoznak a függő kérdések megoldásáról. Elsősorban a vasúti anyagszállítás kérdését tárgyalják le.

Nem lesz újabb konferencia

A Reuter távirati ügynökség jelentése szerint Bethlen valamint miniszterai a hét közepéig maradnak Angliában. Valószínűnek tartják, hogy Bethlen megvárja Párisban a jóvátételi bizottság döntését, mely szerdára várható.

A jóvátételi bizottság határozata után a magyar kölcsönügyben a végső formalitásokat már csak diplomáciai úton fogják elintézni, úgy, hogy újabb konferencia összehívására nem lesz többé szükség.

Az Est értesülése szerint a magyar albizottság hétfőn délután megállapodott annak az átiratnak a szövegében, melyet a jóvátételi bizottság elé terjesztenek. A bizottság határozatának lényege az, hogy a kölcsön törlesztési határideje husz esztendő marad, a jóvátétel címén fizetendő évi összeg a tízmillió arany koronát nem haladhatja fölül.

Befejezett tény a kölcsön

A jóvátételi bizottság megállapodott abban, hogy a magyar kölcsön folyósítása már február hónapban megtörténhessen. Ebből a határozatból biztosra vehetjük, hogy a kölcsön megszavazása befejezett tény. Amint hírlik, a magyar kölcsönben a következő államok vesznek részt: Anglia, Egyesült Államok, Svájc, Franciaország, Olaszország, Svédország és Norvégia.

„Paris és Róma ellensúlyozzák egymást“

Az Epoca szenzációs cikke — Az olasz-jugoszláv szerződés Franciaország ellen készült

— A Brassói Lapok munkatársától. —

BRASSÓ, január 22. Európa diplomáciáját mindenestre mosolyra ingerlő jelentés látott a napokban napvilágot. A mosolyt rögtön megértjük, ha megdöbbenünk, hogy a néhány soros jelentés Párisban kelt, a Matin című lap repitette világára és a következőképpen szól:

PÁRIS, január 19. A »Matin« jelentése szerint a jugoszláv kormány az akkor még előkészületben levő olasz-jugoszláv egyezmény határozmányait már régebben közölte Párisban. Most már lehetséges vált egy francia-jugoszláv, sőt francia-olasz-jugoszláv kezességű szerződésnek, a francia-csehszlovák szerződés mintájára való előkészítése.

Ezeket mondja a francia félhívatásos kommuniké, s most Európa diplomáciái azt mondják, hogy Franciaország jobban tette volna, ha a jugoszláv-olasz szerződés megkötése után szép csendesen hallgat, semhogy ilyen ügyetlen és az olasz-jugoszláv szerződés felett érzett meglepetésnek és féltalmának ilyen átlátszó módon adjon kifejezést.

Az eddigi eredményekből is látszik, hogy megállapítható, hogy a párizsi jelentésnek egyetlen kitétele sem felel meg a valóságnak. Sem a jugoszláv, sem az olasz kormány senkivel sem közölte a ké-

A tanácskozást este kilenc órakor folytatták.

A kisebbségi felekezetek püspökei és a kisebbségi iskolák képviselői majdnem mind a fővárosban vannak.

A ma megkezdett tanácskozást holnap folytatják.

Bethlen miniszterelnök kihallgatása

LONDON, január 22. Az a kihallgatás, amelyen Nagybritannia hatalmas uralkodója, György király, Bethlen magyar miniszterelnököt fogadta, az angol politikai életnek nagy szenzációja volt. Bethlen miniszterelnököt a londoni magyar követ vezette a király elé. Mennyire meglepetésszerűleg jött Bethlennek a kihallgatásra való rendelese, misem bizonyítja jobban, mint az, hogy a népszövetség tanácsának plenáris ülését, amelyet délelőtti félizzenegyre, tehát történetesen arra az időre hívtak egybe, amikor Bethlen miniszterelnök a királyhoz volt hivatalos, a megjelent tanácsstagok türelmesen vártak addig, míg a kihallgatás véget ért.

A kihallgatás tényét angol politikai körökben felbecsülhetetlen jelentőségű külpolitikai eseménynek tekintik, mert ez volt az első eset 1914 óta, hogy a király a központi hatalmak miniszterelnökét fogadta. Ezenkívül azonban azért is nagyjelentőségű tény ez, mert ezzel — a munkáspárt békeprogramjának dokumentálása mellett — annak a felfogásnak adott kifejezést, hogy

Anglia a jövőben sem külsőleg, sem erkölcsileg külömbeségeket nem keres győzők és legyőzöttek között.

Egyben jelenti ez a kihallgatás azt is, hogy Anglia ezzel akart felelni arra a szerződésre, amelyet Franciaország Csehszlovákiával, Magyarországgal egyik legjelentősebb ellenfelével szerződést kötött. S egyben ujjmutatás is akart ez lenni az angol pénzügyi élet vezetőinek is arra, hogy Magyarország pénzügyi szanálása angol tőkével Anglia politikája szempontjából feltétlenül kívánatos.

biztosít, s olyan szerződést, amely garantálja azt, hogy keleten nem készüljenek elő ellene háborút.

Olaszország legfontosabb feladata, hogy a kontinensen az egyensúlyt fenntartsa.

Poincaré megpróbálta, hogy ezt az egyensúlyt megzavarja, azzal, hogy Németországot leigazza, s azzal, hogy szövetségi szerződést kötött Csehszlovákiával, a mellyel azt célozta, hogy Jugoszláviát is Franciaország vazallusává tegye. Annnyira optimisták nem vagyunk, s nem hiszünk, hogy Poincaré terveit feladta. De fel kell figyelnünk a francia frank zuhanásának politikai jelentőségére, amely a kisantantot meggyőzhette arról, hogy

nem előnyös dolog Angolországgal és az Egyesült Államokkal valutamháborúba bonyolódni.

Mindenestre az olasz-jugoszláv szerződés

a francia-csehszlovák szövethozást fogja ellensúlyozni,

s ez a szerződés Olaszországnak a kisantantban belül ugyanazt a szerepet biztosítja, amelyet Franciaország szeretne játszani.

Páris és Róma a jövőben ellensúlyozni fogják egymást

Ezt írja az Epoca, s semmi kétség az iránt, hogy ez a cikk az olasz hivatalos felfogást tükrözi vissza. Az olasz-jugoszláv szerződés a francia-csehszlovák szerződés ellensúlyozására készült, s szó sem lehet ilyen körülmények között arról, hogy — amint a fentidézett párizsi jelentés mondja — hamarosan egy francia-olasz-jugoszláv szerződés jöjjön létre.

Mar legközelebb tárgyalni fogja a parlament az iskolaügyi törvényt

A mai minisztertanács

BUKAREST, január 22. Ma délelőtti tíz órakor tartotta meg a kormány a karácsonyi politikai szünet után az első minisztertanácsot.

A minisztertanács első sorban Duca külügyminiszter tartotta meg exorzéját, beszámolv a belgrádi kisantant konferencia működéséről és határozatairól. Egyben bejelentette Duca, hogy a jövő hét folyamán magához kéri a romániai sajtó képviselőit s a konferencia működéséről minden irányban tájékoztatni fogja őket.

A minisztertanácsban Anghelescu miniszter tett még jelentést a most készülő iskolaügyi reformjavaslatról. Ennek tárgyalását a minisztertanács nem fejezte be, s annak folytatását a legközelebbi minisztertanácsra halasztotta.

Ezután megállapította a miniszteri értekezlet a törvényhozó testületek legközelebbi munkarendjét. A készen álló törvényjavaslat a következő sorrendben kerülnek tárgyalás alá: közigazgatási reform, néhány gazdasági természetű javaslat, bányatörvény, az állami vállalatok komercialisálásáról szóló javaslat, a terménykivitel újjászervezése, az iskolaügyi reform.

A minisztertanács ezután délután egy órakor véget ért.

Feloszlatták

a görög nemzetgyűlést

— A Brassói Lapok eredeti távirata. —

BRASSÓ, január 22. Athénben a trófosztás, képviselőválasztások és a republikánus láz elült. Venizelosz egyelőre biztos kézzel vezeti a görög kormány ügyeit, s ma már úgy áll a helyzet, hogy Venizelosznak az ellenzéki pártokkal karöltve végzett munkájáról lehet beszélni. Erre mutat az a tény, hogy Venizelosz elvben elvetett mindent, amit a forradalmi kormány eddigi eredményének lehet tekinteni. A görög republika kérdése ma már elintézt dolognak tekinthető, s valószínű, hogy néhány héten belül György király visszatérhet országába.

Venizelosz egyébként ma újból fogadta az ellenzék vezéreit, akik azt a kívánságukat terjesztették elő, hogy a nemzetgyűlést oszlassák fel. Venizelosz kijelentette, hogy

ragaszkodik a népszavazáshoz, de megígérte, hogy a nemzetgyűlést a sürgős törvényjavaslatok letárgyalása után feloszlatja.

Az ellenzék Venizelosz felfogását akceptálta.

A konszolidáció útján is egy lépéssel előrehaladt ma Görögország. Mint egy alhéti távirat jelenti,

Olaszország nosztrifikálta az olasz-görög diplomáciai viszony újrafelállítását.

Az olasz-görög diplomáciai viszony tudvalevőleg a múlt év szeptemberében Korfu megszállásával kapcsolatosan szűnt meg s Olaszországnak ez a lépése egyik etapja annak az akciónak, amellyel Olaszország hegemoniáját a Balkánra akarja terjeszteni.

KISIPAR

A vámvédelem és a kisipar

Csak a szövetkezett kisiparnak lehet haszna a vámvédelemből

— A Brassói Lapok munkatársától.

BRASSÓ, január 22. Minden kisiparos tudja, hogy a kereskedelmi és ipariügyi miniszteriumban a védővámok fel- emeléséről tárgyalnak s minden jel sze- rint nemsokára el is készül az új vámt- tervezet, amely legelsősorban valószí- nűen a textil-ipar, a bőr és a papírfel- dolgozó ipar készítményeinek vámját fogja felemelni.

Azzal is tisztában van minden kis- iparos, hogy a vámvédelem a belső pia- con áremelést jelent. Az újságpapír ki- logrammja ma, hogy egy példát ve- gyünk a sok közül, 19 lej, a behozatali vám pedig erre a cikkre 2 lej; csehor- szági gyártmányú újságpapírt tehát ér- demes behozni, ha a csehországi gyár- ból idáig a papíros nem kerül többé szállítással együtt 17 lejnél, mert 2 lej vámot kell fizetni a külföldi papír után; de ha ezt a vámot felemelnék 10 lejre, — mert a legtöbb cikknél hír szerint öt- szörös vámemelésre készülnek, — ak- kor a mai árak mellett a csehországi gyár csak úgy versenyezhetne a mi gyárainkkal, ha a papír a szállítási költ- séggel együtt is csak 9 lejre tenne, mert ebben az esetben a határon 10 lej vá- mot kellene fizetni minden kiló papíros után.

Mivel pedig ez természetesen nem következhetik be, mert a mi vámpolitiká- nknak nem lehet hatással a külföldi gyár- tak termelési költségeire, ennek az el- lenkezője következni fog, vagyis a bel- földi papírgyárak fogják tíz lejjel fel- emelni a papíros árát. Ha ugyanis a gyár- ipar a védővámok felemelését kéri, akkor valószínű, hogy már érzi a kül- földi gyárak versenyét, tehát az árak olyan szinten vannak, hogy az ide- gen termékeket a mai vámtételek mel- lett be lehet hozni, vagyis minden lej a belföldi gyáripari termékek árát fog- ja emelni, amivel a kormány az új vá- mokat a maiaknál magasabban fogja megállapítani.

Mármint az a kérdés, mennyiben érinti ez a kisipart?

A gyáriparnak a vámvédelem feltét- lenül hasznára van, a kisiparnak azon- ban csak abban az esetben, ha a vámt- védelem által neki felkínált előnyöket ki is tudja használni. De a kisipart még így is két részre kell osztanunk: a nyersanyagot termelő és a nyersanya- got fogyasztó kisiparosok csoportjára, mert a vámvédelem éppen a kisipar szer- vezetlensége folytán rendszeren csak a nyersanyagtermelésre szokott kiterjed- ni, ez pedig már tulnyomó nagy részben a gyáripar kezében van.

A nyersanyagtermelő kisipari ágak

(—) A brassói cipésziparosok továbbképző tanfolyama. Amint értesülünk, a brassói ipartestület cipész és csizmadia szakosztálya elnökének agi- lis vezetése mellett elhatározta, hogy a se- gedékek és mesterek továbbképzésére tanfo- lyamot rendez. A tanfolyam előadói a mes- terek közül kerülnek ki, akik közül a tan- folyam szervező bizottsága többeket felső- iskolai miniarajzok készítésére és benyújtá- sára. A tanfolyamon a szaktárgyak mel- lett mértani rajzot és a többi szükséges tantárgyakat is elő fogják adni. — Ismét olyan példa, amelynek követését a legme- legbben ajánlhatjuk az ország valameny- nyi ipartestületének figyelmébe.

(—) A temesvári kisiparosok hitelszövetkezete. Temesvári tudósi- tónk jelenti, hogy az ottani kisiparosság körében igen erőteljes mozgalom indult meg a kisipari hitelszövetkezet teljes ki- fejlesztése érdekében, aminek máris lát- szanak kedvező következményei. A rész- jegyek jegyzése ez év folyamán két hét alatt elérte a múlt év végén elkönyvelt tel- jes részjegy mennyiség negyedrészét. A hitelszövetkezet vezetőségének nagyon he- lyesen az az álláspontja, hogy az újabb csatlakozások folytán növekvő szövetkezeti tőkét csak akkor kezdi annak valódi hiva- lásához képest a kisiparosok között kihe- lyezni, ha már megfelelő nagyságú tőke áll erre a célra rendelkezésére, addig pedig tőkéjének gyümölcsösztetéséről másként gondoskodik. A temesvári kisiparosság ezen a módon remélhetőleg meg ez év fo- lyamán olyan tekintélyes tőkét fog össze- gyűjteni, amely csaknem teljesen felszaba- dítathja a kedvezőtlen pénzügyi viszonyok su- lyos nyomása alól Erdély többi részének kisiparosai saját érdekében eszeleksze-

közül csak a timár- ipar tartja még fenn magát, de annak a termelő-képe- sége is évről-évre csökken; a posztosok már majdnem teljesen kiveszték, a len, kenderszövet kisiparos már nem igen üzi, legfeljebb háziiparként fordul az elő, s ha a kisipar számtalan ágazatán végigtekintünk, azt látjuk, hogy azok majdnem mind gyáraktól vásárolnak, vagy inkább a kereskedőtől a gyári árut.

Mi haszna lehet tehát a kisiparnak a vámvédelemből, amely éppen a neki szükséges nyersanyagokat drágítja meg? Bizonyos, hogy az emelkedő árak hatásait a kisipar nagyon kellemetlenül fogja megérezni, ha megmarad mai szervezetiállásában. A gyárak csak a kereskedőkkel, vagy a kisiparosokkal dolgoznak és ezek a drágulásra már be- vannak rendezkedve lelkileg; meghe- lyezkednek a kényszerhelyzet előtt és mivel a termelés nem állhat meg, átveszik a megdrágult árakat. De a fogyasztó kö- zönséggel a kisipar van közvetlen kap- csolatban, a nagyközönség csökkenő- vásárló-erejének ő lesz az első áldozat- ta, vagy úgy, hogy nem tudja elérni még azt a minimális forgalmat sem, amely mellett ma tengődik, vagy úgy, még a mai nyomorult keresetéből is kénytelen lesz engedni, már pedig ezt a veszteséget a legnehezebb újra jóváte- ni, mert ennek a kipótlására évek mun- kája sem elegendő.

Nyilvánvaló tehát, hogy ha a kis- ipar meg nem találja a bevásárlási és értékesítési szervezkedés módját, meg- történhetik, hogy a vámvédelem egye- nest kárára lesz ahelyett, hogy hasznára lenne, holott igen sok államban a védő- vámok teremtettkék meg az ipar felvi- rágozásának alapjait.

Véleményünk szerint a védővámok reformjának kérdése ma nemcsak a gyáriparnak, hanem a kisiparnak is legfontosabb kérdése és nagyon süksé- ges, hogy ebben a kérdésben a kisipar országos közvéleménye kialakuljon. Ez- ért azt indítványozzuk, hogy

a kisiparos testületek tüzzék sürgősen programjukra a védővámok kérdését az ipari szövetkezetek kérdésével hap- csolatban és az országos szer- vezet egybehívását készítsék elő.

Ezen az országos értekezleten kell a kisipar egységes állásfoglalásának ki- alakulnia, mielőtt még a nagyipar tel- jesen a maga érdekei sze- rint döntené el a kérdést.

nek, ha a temesvári példát mielőbb köve- tik.

(—) Új ipari termelő szövet- kezetek. Értesülésünk szerint a brassói ipartestület két különböző szakosztálya ke- belében folynak tárgyalások termelő szö- vetkezetek létesítésére és mindkétben nemcsak a kisebb, hanem nagyobb meste- rek is örömmel csatlakoztak a kezdemé- nyezéshez. Az egyik közös munkatervet rendez be a szükséges gépekkel, a másik- ban a tagok továbbra is otthon dolgoznak, ezek viszont közös elárusítási helyiséget nyitnak, ahol a szövetkezeti tagok termé- keit közösen fogják elárusítani és remél- hetően kereskedelmi tekintetben is meg- állják a versenyt a ma piacon levő szak- mabeli kereskedőkkel szemben.

(—) Négy száz ipari üzövel ke- sebb. Kolozsvári tudósítónk jelenti, hogy az ottani iparhatóság statisztikát állított össze, amelyből kitűnik, hogy a múlt év folyamán négyszáz olyan iparigazolványt adtak vissza az iparhatóságnak, amelyet az előző évben adott ki. Az ipartestület szerint ennek a kormány gazdasági és pénzügyi politikájára az oka, mert olyan hihetetlen adókkal terheli az iparosokat és kereskedőket, hogy aki teheti, sürgősen menekül más pályára és ez természetesen főként azoknak áll meg módjukban, akik csak most kezdték meg az iparos szene- déseit. — A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara elhatározta, hogy az ügyet na- pirendre tűzi.

(—) A Banca Albina brassói deviza- osztályának telefonszáma 892 és 94. — Vesz és elad mindennemű idegen devizát effektív bankjegyet a legjobb árfolyamo- kon.

A mai pénzpiac

Kedd, január 22

A világpiacra a francia frank ma kevéssel emelkedett, feltűnő a dollár javulása, amely ma egy teljes ponttal re- kord árfolyamot ért el a zürichi tőzsdén. A magyar korona újabb stabilizálása óta ma hanyatlott először. — Gyengült az olasz lira és a cseh korona is, az angol font azonban ma ismét nyugvóponton volt, mintha a nemzetközi gazdasági kö- rök kedvezően ítélnék meg azt, hogy az angol válság megoldása felé közeledik, vagy talán új fázisába jut.

Az erdélyi pénzpiacnak ma elég nyugodt napja volt, egységes árfo- lyamokkal.

Mai záratok:

Zürichi devizazárlat: Egy dollár 5.80 és fél, egy angol font 24.41, száz francia frank 25.80, száz olasz lira 25.05, száz cseh korona 16.85, száz lej 2.90, tízezer magyar korona 2.00, tízezer osztrák 0.81 és egyenget, száz billió német márka 135 svájci frank.

Bukaresti déli zárlat. Valuták: egy francia frank 9.70—9.80, egy angol font 860—870, egy dollár 201 és fél—202, egy olasz lira 9—9.10, egy svájci frank 35—36, egy cseh korona 5.75—5.80, száz ma- gyar korona 0.60—0.65, száz osztrák ko- rona 0.28 és fél—0.29 lej. Devizák: Páris 9.26, London 864, Newyork 203, Milánó 8.95, Prága 5.90, Zürich 35.30, Bécs 0.28 és fél, Budapest 0.90.

(—) Budapesti értéktőzsde. Távirati értesülésünk szerint a budapesti értéktőzsdén ma viharos forgalom mellett igen nagy arányú értékelkedés indult meg; a részletes jelentés azonban vonal- zavar miatt lekészt. Kosztprénzi ma 1 és egyengetadól 1 és ötvenleved százalékig jegyeztek.

(—) A kiviteli vámok leszá- lítása. Bukaresti tudósítónk jelenti, hogy a malomtulajdosok tegnap küldöttségi- leg kérték a kereskedelemügyi minisz- tert a liszt kiviteli vámjának 10 ezer lej- re való leszállítására. Constantinescu Tan- cred a küldöttségnek kijelentette, hogy a minisztertanácsnak javaslatot fog tenni a kiviteli illetékek re- viziójára nézve.

(—) Forgalmizavarok az egész országban. Bukaresti tudósítónk írja, hogy már a regátbeli érdekltség körében is a legnagyobb elkeseredés uralkodik a CFR áruszállításának tehetetlensége mi- att. A román tengeri kikötők képtelenek forgalmuknak kis részét is lebonyolítani, holott a dunai hajózás szünetelése miati a vasútra az eddiginél is nagyobb mérték- ben rá vannak utalva. A vasúti szolgálat csödjé a legkomolyabb akadály annak, hogy az ország különböző részei között az a kereskedelmi összeköttetés kialakulha- son, amely azok érdekeinek legjobban meg- felel.

(—) A Credit Industrial ülése. Csütörtökön délután hat órakor tartotta meg a Credit Industrial igazgatósága he- ti ülést, melyen értesülésünk szerint több regátbeli és csatolt területen levő iparvál- lalat számára szavaztak meg különböző összegű hitelek.

(—) Az állami vállalatok át- szervezése. A miniszterelnök és a ke- reskedelemügyi miniszter resicai látogatá- sával kapcsolatban mindjárt a hír érke- zésekor megjegyeztük, hogy nem lenne meglepetés, ha e látogatásra valamilyen konkrét külföldi ajánlat sürgős tárgyalás- nak szükségessége adott volna okot. Ma a bukaresti sajtóban ennek a megjegyzé- sünknek igazolását találjuk. Az egyik bu- karesti közgazdasági lapban azt olvas- uk, hogy a kormány egy igen előkelő pénz- csoport ajánlatára, amelyben egy világ- hírnévű ügyvéd is érdekelt van, sürgősen megakarja valósítani a resicai vajdahu- nyadi és kudzsiri állami ipartelepeknek közös szervezetbe való összefoglalását. Ez a kormány felfogása szerint mind a há- rom vállalatnak termelőképeségét nagy mértékben fokozná és a belföldi vasipar monopolizálását vonná maga után, ami az országban az iparág körébe tartozó el- látását az eddiginél jobban biztosítani és így az ország függetlenségét előmozdítaná. A magunk részéről szintén el tudjuk képze- lni mindezeknek az üdvös következmények- nek a beálltát, feltéve, hogy a kartellbe egyesített vállalatok igazgatását az állami szervek helyett jól megszervezett és meg- felelő tőkével rendelkező független pénz- csoport fogja irányítani. Arról értesülünk, hogy az állami vállalatok kereskedelmi át- szervezésére vonatkozó törvényjavaslatot még e héten a szombaton összeülő minisz- tertanács fogja tárgyalni és a javaslat ez- után a kamara elé kerül.

(—) Ötvenezer tonna szén a vasútnak Kisázsziából. Bukarestből jelenti, hogy a vasut az angol csoporttal szerződést kötött 50 ezer tonna kisázsiai szén szállítására.

Hirdesse meg árult a „Brassói Lapok”-ban és özönével kapja a rendelést, mert a „Brassói Lapok”-at mindenki olvassa.

REGÉNY CSARNOK

Simonyi obesterné.

Regény.

(19)

Írta: KELEMENNÉ ZATHURECZKY BERTA.

— Was ich nicht weis, macht mir nicht heis! — mondotta tegnap a polgár- mesterné önágyasága.

A tomboló vihar lezajlása után átment az álmódosázból az álomba a főstrázsames- ter ur. És ekkor már újból karjaiban tartotta a szenvedélyes leányt.

Reggel az egész háznál Mária kelt fel legelőbb, kiment a konyhába tanácskozni. Lizchen arra intette, hogy ne áruljon el sem- mit Julichen előtt.

Tudod szivem, ő amolyan szentes- kedő és majd elrontja a dolgot. Rám azon- ban mindig számíthatsz, én melletted állok.

Pizskos kötenyét szeméhez emelve, trom- bitálása fullasztotta a szíve érzelmeit.

Marian újból erőt vett a tegnapi paj- kosság. Mitzchent két lábra állította és bo- lond táncba kezdett. Lizi teljes tüdőből ka- cagott. A macska haragos morgással és nyá- vogással kísérte az éneket.

Benyitott a Tánti és fölháborodásában összezsapta a kezét.

— Meg vagy bolondulva? Nem szé- gyenled nagy leány létedre így komédiázni. Az ilyen hancurozás jól is illik a te gránátos természetedhez.

Mária a szokott nyelvelés helyett át- nyalabolta a vén kisasszonyt, megcsókolta mind a két arcát és ezzel elfutott.

A Tánti larmázott, kapkodott a félre- csuszott fejkötője után; de már ekkor hallat- szott a harmadik szobából a fiatal leány jó- kedvű dalolása.

A felbőszült Tánti szájából úgy pat- togtak, a szavak, mint a jégeső.

Lizi gömbölyű természet a két kezét összefogva boldogan malmozott.

— Ne bántsa a gyermeket!... Fiatal- ság, bolondság.

— Gyermek? Az a Kopfenstange! Bo- lond vagy te is vele együtt.

Dühösen bevágta maga után az ajtót. Ez sokszor megkönyebülésére szolgál a ha- ragos embernek.

Délután négy óra volt. Rosman Mária ez időben szokta fölkeresni a beteget.

Simonyi már izgatottan várta. — Vajjon elfog-e jönni?... Vajjon haragszik-e?

Halk kopogás volt a felelet. Mária re- megve állt meg az ajtóban. Arca bíborban égett. Gyönyörű szemét lesütve tartotta.

A főstrázsames- ter ur elébe ment. Meg- fogta gyöngéden a kezét és a szobába vonta.

— Ne haragudjék réám Mária! — mondta az ő orgonazugához hasonló hang- ján. — Tegnap elragadt a szenvedély, de: nem teszem többet!... Ugy-e, nem haragszik?

— Nem. — Hangzott mint egy lehelet.

És ekkor ránézett a férfira. Olyan mély, olyan olthatatlan szenvedély tüze égett azok- ban a csodálatos szemekben, hogy Simonyi önkéntelenül átkarolta ennek a hatása alatt.

Mária könnyesszemmel simult akebelére. — Szeretsz leánykám?

Derűs mosoly ragyogott fel a nedves pillák alól, mint napsugár a lombok között nyári zivatar után.

— Szeretem!... nagyon, ...végtelentül!... Forró csók pecsételte a nem remélt val- lomást. Meg volt hatva a férfi. Gyöngéden vonta maga mellé a pamlagra a piruló leányt és kifejezésteljes arcában hosszasan gyö- nyörködött.

Ez a vallomás jól esett a hűségének és még jobban megzavarta az érzeit. Még csupán az érzeit; mert a szíve mélyén ott volt a szűzies feleség képe. Ámbár! mintha most nem óhajtott volna annyira a látogatását.

— Én házas ember vagyok; — felelte komolyan, kegyelmednek nem szabad engem szeretni. Nem szabad erről még beszélni sem, hisz ez az örületbe kergetne bennünket...

Mária fölugrott és heves érzelmei be- hatása alatt futkosni kezdett a szobában. Szenvédelyes tűzben égtek a szemei. Ezek- nek a lángja majd fölperzselte a férfit.

Végre megállt Simonyi előtt; vállára tette a kezét és beszélni kezdett.

— Ez olyan örület lesz, amelyért még az Istennek is megírlyelhetnének.

A főstrázsames- ter uron kellemes bor- zongás futott végig.

A lány kifejezésteljes arcán csak úgy futkostak a gondolatok.

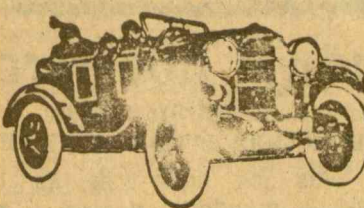
Suttogó hangon folytatta:

— Tudja mi az én szerelmem? Szi- vemnek szava, lelmemnek éltető szelleme...

(Folyt. köv.)

Kiadó: »Brassói Lapok» nyomdája.

Saxonia 380 1498

SCHIEL TESTVÉREK
GÉPGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
városi irodája BRASSÓ.

Autók
Autópneus Stock Michellin
Autó-fűtőrendszer (Pirelli-féle)
Autó-felújítások
Autó-Garage elzárható fiókkal
Autó-javító műhely
Vulkanizálás.

SATMAR 9894

DACIA

(vált Pannónia) szálloda, étterem és kávéház. Kitűnő konyha, elsőrangú szobák, hideg-meleg vízellátással és központi fűtés.

Viszontelárusítók
keresni

241

zöltség- és virágmagvak
színes zsákocskákban
bizományi eladásához.

Az Erdélyi Szász Gazdasági Egylet
ÁRUCSARNOKA
SIBIU.

2020 ELSŐ Lloyd 1895

ERDELYI ÉKSZERÁRUGYÁR
Cluj, Calea Regele Ferdinand 10.
Tel. interurb. 218. Sürgőnycim: Juvaere Cluj.

Ékszerárugyártás és nagykereskedés!
Fogászati arany és forrasztó! Arany-, ezüst-, platina-beváltás! Kienzie és Schwarzwaldi órákban valamint kina-ezüst tárgyakban nagy lemeket!
Csak viszontelárusítóknak!

VAN MEG ELADÓ
CCA 1 MILLIÓ
ALANYVESSZŐ
AMBROSI FISCHER
ÉS TSAI R.-T.
AIUD-NAGYENYED. 249

**GYÜMÖLCSFAK ÉS SZŐLLŐOLTÁNYOKRÓL
INGYEN ÁRJEGYZÉK!**

Elsőrendű, száraz **BÜKKTÜZIFA**
waggonkételekben ab feladó állomás vagy házhoz szállítva legjutányosabb áron megrendelhető
SZIKLÁS fatermelőnél
Brassó, Weisz Mihály-u. 6. Telefon: 508.

Nemesített hatvani
zárt toku, kék vetőmagvak,
valamint az összes gazdasági és konyhakerti import
vetőmagvak tisztaság, elite
minőségben kaphatók
Mezőgazdák Kereskedelmi Rt.-nél
(Gazdasági Egyesület) Aradon.
240 Rador 2965

UTLEVÉLVIZUMOKAT
és mindenfajta hatósági ügyet
leggyorsabban elintézt
FREUD SÁNDOR BRASSÓ,
Hirsch-ucca 26. földszint.
7263

7270

KERESEK:
Esztergápadot megvételre automatikus-kapcsoló, csucstávolság 1000-1200 mm. 3-4 HP. benzínmotort. Egy közepes nagyságú furógépet. Ajánlatok Kertész Henrik bádós és szerelő üzeme, Sz. János-ucca 23 a'á küldendők. Telefon 552.

Társat keresek
Clujon, a Farkas-uccai régi magyar színháznak. Átalakított és 1000 személyre berendezés alatt álló mozihoz 400.000 lei tőkével előnyös feltételek mellett.
A helyiség bérlete 15 évre szól. Értekezhetni: Patriciu, Cluj, Attila-ucca 24.
7269

Zongorahangoló,
aki egyben ügyes javító, harmonium és orgonajavításra is ajánlkozik. Vidéki rendelések prompt végeztetnek.
Cim: Kramberger C. Brassó, Árvaház-u. 13. sz.
7278

Husszéknyitás.
Gácsmajor 1 szám alatt újonnan berendezve és felszerelve husszékot nyitottam, ahol naponta friss hentesárú és 1-a husok kaphatók. Kérem a nagyérdemű közönség szíves pártfogását. Kiváló tisztelettel: Horváth Mihály.
Ugyanitt egy pénztárnoknő állást kaphat. Jelentkezni ugyanott.
7271

4930-923 tan. szám.

ÁRLEJTÉSI HIRDETMEY.
A város összes hivatalai részére f. évi február 15-től december 31-ig terjedő időre szükségeltetett könyvkötészeti munkálatok biztosítása végett f. évi február 4-én délelőtt 10 órakor egy írásbeli ajánlati versenytárgyalás tartatik a városi gazdasági hivatalban Ötvös-ucca 5. sz. II. emelet 3 ajtó sz. a.
Pályázók felhívattak, hogy írásbeli, sajátkezűleg aláírt kéltőképpen bélyegezett, a vonatkozó árjegyzékkel ellátott ajánlatait zárt borítékban 10% bántópenzzel együtt a vár. gazdasági hivatal főnökének vagy helyettesének a tárgyalás megkezdésekor nyújtásák be.
A közlebbi feltételek megtekinthetők a fentnevezett hivatalban a hivatalos órák alatt d. e. 8-12-ig.
Megjegyeztetik, hogy szabálytalan vagy elkésve beérkezett, valamint utóajánlatok nem fognak figyelembe vétetni, valamint, hogy csak azok az ajánlattevők jönnek tekintetbe, akik a törvényes minősítéssel bírnak.
A város fentartja magának a jogot, az összes ajánlatokat mellőzni és egy új tárgyalást kiírni.
7272 A városi tanács.

23381-923 tan. szám.

Pályázati hirdetmény.
Brassó városnál az építész-mérnöki állás holtiglan töltendő be.
Pályázók okmányokkal bebizonyítani tartoznak:
a) az életkort,
b) a testi, szellemi és erkölcsi képzettséget,
c) a minősítési törvény (1883 I. t.-c.) 10 §-ában előírt képzettséget, valamint magasepítésben két évi gyakorlatot,
d) hogy eleget tettek a katonai kötelezettségüknek.
A kinevezett a VII. fizetési osztály 2. fokozatában előírt járandóságokat (a törvényes és szabályrendelettel mellékkövedelemmel együtt fogja élvezni).
A szabályszerűen bélyegezett pályázati kérelmek 1924 évi február hó 29-éig beazárolag beadandók a városi tanácsnál.
Elkésve headott kérelmek nem vétetnek tekintetbe.
Már közszolgálatban álló pályázók a kérelmeket az előírt szolgálati úton tartoznak beadni.
7248 A városi tanács.

Dr. BALOGH J. uriszabo
Kolostor-ucca 29.

Elsőrendű munkaerők bevonásával készített a legrövidebb időn belül mindenféle szabómunkákat, női- és férfi borkabátokat mérték utáni rendelésre. Raglánok, télikabátok, női divat mellények állandóan kaphatók jutányos árak mellett. 2022

APRÓ HIRDETÉSEK.
Egy szó ára: 2- lel. - Vastagabb betűvel 4- lel. - Legkisebb apróhirdetés ára 20 lel. Csak válaszbélveggel fe szerelt kérdézősködésekre válaszolunk. Apróhirdetéseket a fenti eredeti árak mellett bizománvosunknál is feladhat minden helyiségben, aki aztán pontosan továbbítja kiadóhivatalunkhoz.

Mielőtt ékszerelt eladná, győződjön meg, hogy platina, arany, ezüst, briliáns, gyémánt és fogsorokért legmagasabb árat fizet Rosenberg M. ékszerész, Brassó, Kapu-u. 13. 7264

Keresek állást, mint **társalkodónő** vagy **háztartásnő** vidéki családhoz. Németül és románul beszélek, magyarul keveset. Ajánlatokat „I. B.” jellegre a kiadóhivatalba kérek. 7265

Két fiatal ember koszt és kvartélyt kaphat. Kőbánya-ucca 19. 7266

Férjhez menne 35 éves, nagyon csinos intelligens elvált asszonyka. Saját fűszerüzletet, szoba, konyha, új butorom, öregapám halála után szep örökség. Csakis közepkoru, jó lelkü, finom kereskedőhöz vagy jobb hivatalnokhoz. Leveleket „Elvált asszony” jellegre a kiadóhivatalba kérek. 7267

Lakótársat keres intelligens fiatalember teljes ellátással. Cim 7268 sz. alatt a kiadóban.

Fényképész-segéd, mindenben jártas, állást nyervehet azonnalra Vadnai fényképésznél, Déva. 7270

Eladó egy 4 üléses Laurin-Klement autó jó állapotban elköltözés miatt. Esetleg egyenáramu villanyberendezést is elcserélném. - Érdeklődők forduljanak Irtelhez, Berger műmalom S-szentgyörgyön. 7258

Hagymát, lencsét friss tojást és babol nagyobb mennyiségben keresek megvételre Gál Albert Brassó, Kapu-ucca 68. 7257

2000

Prima bükk-tüzfára
hasábbá és aprítva rendeléseket elfogad bármely mennyiségre házhoz is szállítva. **Kohn Kálmán.**
Rendelések felvételnek a SCHWETTER-féle festékárudában, Brassó, Kapu ucca 86. sz. és SZIKLÁS JÓZSEF fatermelő irodájában, Weisz Mihály-u. 6. Telep: Braşov-Bertalan
1000 kg. aprított bükk-tüzfára házhoz szállítva **Lei 730.-**

399 V

Gépeket BIZOMÁNYI ELADÁSRA elfogadunk.
Ingyen hirdetjük és raktározzuk.
CSIHÁ & RÁKOSI
BRASSÓ, EGRES-UGCA 7.
TELEFON 3-32. SÜRGŐNYCIM: „CSIHÁ BRASSÓV”.

„GANZ“-féle Villamossági Részvénytársaság és Társa Cluj,
Sürgőnycim: ALTERNO. Telefon 991. Strada Reg. Maria 16.

Villamos generatorok, dynamók, motorok és transzformatorokból, valamint váltóáramu árammérő órákból és szerelési anyagokból állandó nagy raktár. :: Bizományi raktár minden nagyobb városban. **KÖLTSÉGVETÉSEKET DIJMENTESEN AD.**

Ganz és Társa Danubius R.T. képviselője
benzinmotorokra, szivógázmotorokra, centrifugális szivattyukra, téglagyári berendezésekre és vasúti kocsikra, valamint azok tartozékaira.
Lloyd 1577 1458

1000 kgr. tüzfára Lei 730.- Megrendelhető az Erdélyi Leszámitoló Banknál, Virág-sor 12. szám alatt.

TARTÁNYOKAT PETROLEUM-BENZIN ÉS MÁS FOLYADÉKOK RÉSZÉRE GYÁRTAT A VÖRÖS RÉZ-FÉM ÉS GÖZKAZÁNGYÁR VAS-ÉS 00000 FÉMONTÓ 00000

FABRITIUS TESTVÉREK
NAGYSZEBEN-SIBIU.

Fehér sózott szalonna
fűrésztelepek részére. - Vidéki rendelések postacsomagban gyorsan és pontosan szállítanak. **Hentesárú bevásárlásnál forduljon bizalommal**
Bedners és Höhr szalámigyárhoz
Brassó, Hirsch-ucca 5 sz., ahol nagy választékban kap l-ső rendű felvágottat, sonkát, füstölt húst, füstölt és paprikás szalonnát, vaját, halkonzervet, sajtot stb. Iparvállalatoknak és viszonteladókknak **árkedvezmény!**
Figyelmes kiszolgálás! Szolid árak!